

Mpango Wa Mungu

Kwa

Ajili Ya Wokovu

“Yanipasa nifanye nini nipate kuokoka?”

Matendo 16:30

**“Jijaribuni wenyewe kwamba mmekuwa katika imani;
jithibitisheni wenyewe.”**

2 Wakorintho 13:5

“Tena mtaifahamu kweli, nayo hiyo kweli itawaweka huru.”

Yohana 8:32

Imeandaliwa na: George E. Jensen

Imetafsiriwa na: Christopher Mwakabanji

Somo la Kwanza

BIBLIA IMETOKA KWA MUNGU

Utangulizi:

1. Biblia aidha imetoka kwa Mungu au kwa wanadamu.
2. Biblia inadai kuwa ni ufunuo kutoka kwa Mungu:
 - a. Soma Kutoka 34:27 na Yeremia 30:2.
 - b. Soma 1 Wakorintho 14:37 na Wagalatia 1:11, 12.
3. Kwa nini tuamini kuwa Biblia imetoka kwa Mungu?

I. Uwiano Katika Maeneo Mbalimbali

- A. Kuna migawanyiko mikubwa miwili katika Biblia:
 1. Agano la Kale lina Vitabu 39 – Mwanzo hadi Malaki.
 2. Agano Jipya lina Vitabu 27 – Mathayo hadi Ufunuo.
- B. Kipindi kizima cha kuandika Biblia:
 1. Vitabu vya kwanza vitano viliandikwa na Musa takribani 1500 K.K.
 2. Kitabu cha mwisho, Ufunuo, kiliandikwa na Yohana mtume karibu na mwishoni mwa karne ya kwanza B.K.
 3. Kwa hiyo uandishi unachukua kipindi cha takribani miaka 1600!
- C. Waandishi na lugha.
 1. Musa na Yohana ni watu wawili kati ya 40 walioandika neno la Mungu.
 2. Biblia ya asili sehemu kubwa iliandikwa kwa lugha mbili – Kiebrania kwa Agano la Kale, Kiyunani kwa Agano Jipya.
- D. Maudhui muhimu:
 1. Lengo kuu: Yesu atakuja, amekuja, atarejea tena.
 2. Hitaji muhimu: Mwanadamu yu dhambini na anamwitaji Mwokozi. Soma Warumi 3:9, 23.
 3. Lengo muhimu: Kumwonyesha mwanadamu katika vizazi vyote jinsi ya kumpendeza Mungu.
- E. Tunavezaje kuelezea mapatano hayo ya ajabu?
 1. Waandishi 40 tofauti kila mmoja aliandika sehemu katika Biblia. Na kila moja inakubaliana barabara. Hawakufanya kazi pamoja. Baadhi yao walikuwa wameshakufa miaka mingi nyuma kabla ya wengine kuanza kuandika. Maelezo mahususi ni kwamba walikuwa na Kiongozi Mkuu aliyeaongoza. Huyo ni Mungu mwenyewe.
 2. Waandishi wanadamu binafsi wasingeweza kuandika Biblia.

II. Hakika Ni Sahihi

- A. Wanadamu hukosea. Hakuna mwanadamu asiyekosea.
 - 1. Kama Biblia ingekuwa kazi ya wanadamu pekee, basi ingekuwa na hitilafu.
 - 2. Maandishi ya wanadamu mara nyingi hurekebishwa na kusahihishwa.
- B. Unabii
 - 1. Mungu pekee ndiye mwenye uwezo wa kutabiri. Soma Isaya 46:9, 10 na Isaya 48:3-5 na Warumi 4:17.
 - 2. Kipimo cha nabii. Soma Kumbukumbu 18:20-22.
 - 3. Mojawapo ya unabii wa Kristo:
 - a. **Unabii:** Soma Mika 5:2 (c. 740 K.K.).
Masihi kuzaliwa Bethlehemu.
 - Utimilifu:** Soma Mathayo 2:1.
 - b. **Unabii:** Soma Danieli 2:31-44 (c. 550 K.K.). Unabii wa kuanguka kwa Babeli na kuinuka kwa falme zingine tatu: Umedi na Uajemi, Uyunani, Roma.
Utimilifu: Falme hizi ziliinuka na kuanguka kama zilivyo tabiriwa.
 - 1) Soma Danieli 2:44. “Ufalme” kuanzishwa kipindi cha ufalme wa nne – himaya ya Roma.
 - 2) Soma Yohana 18:36. Ufalme wa Yesu (kanisa) ni wa kiroho na ulianzishwa kipindi cha Roma (Matendo 2; Wakolosai 1:13).
 - c. **Unabii:** Soma Zaburi 22:16 (c. 1000 K.K.). Mikono na miguu yake ingepigiliwa misumari. Hivyo ndivyo mhalifu alivyouawa kwa kupigiliwa misumari, unabii huu ultabiri.
Utimilifu: Soma Luka 24:39.
- C. Maelezo ya Biblia
 - 1. Biblia ina maelezo mengi yanayolenga nyakati mbalimbali za historia ya mwanadamu. Mahali, mito, miti, viongozi, chakula, wanyama, n.k., yamebainishwa waziwazi.
 - a. Mfalme Hezekia (alitawala karibu 716-687 K.K.) “alivyolifanya birika na mfereji, akaleta maji ndani ya mji [Yerusalem]” 2 Wafalme 20:20. Mfereji huu ulichongwa katika mwamba mita 533.
 - b. Kwa karne nyingi mfereji huu ulisahaulika na kupotea.
 - c. Haukujulikana hadi mwanzoni mwa miaka ya 1800.
 - 2. Taarifa hizo zote zimethibitika kuwa sahihi kabisa.
- D. Usahihi huu unaweza tu kuthibitisha kuwa Biblia ni ujumbe kutoka kwa Mungu.
 - 1. Soma 2 Petro 1:20, 21.
 - 2. Je, unaamini kuwa Biblia ni ujumbe ulioandikwa neno la Mungu?

Somo la Pili

TUTAHUKUMIWA KUPITIA BIBLIA

I. Biblia Ni Kamilifu

- A. Soma 2 Timotheo 3:16, 17.
- B. Soma Yakobo 1:25. Agano Jipya ni "sheria kamili."
- C. Soma 2 Petro 1:3. Biblia ina "vitu vyote vipasavyo uzima na utauwa."
- D. Soma Wagalatia 1:6-9. Hatupaswi kufundisha kinyume au kubadilisha ujumbe.

II. Tutahukumiwa Kupitia Biblia

- A. Hatutahukumiwa na:
 - 1. Mambo tuyaonayo sisi kuwa ni ya haki. Soma Mithali 14:12.
 - 2. Tunayohisi kuwa ni ya kweli. Soma Mwanzo 37:31-33.
 - 3. Mambo waliyotufundisha nyanya zetu, mababu, au wazazi wetu. Soma Yohana 4:20 na Matendo 5:29.
 - 4. Mambo tuyatendayo kwa dhamiri safi. Soma Matendo 23:1 na 26:9.
 - 5. Mambo ya mhubiri au mchungaji wetu anayotueleza. Soma 1 Yohana 4:1.
- B. Tutahukumiwa kwa neno la Mungu.
 - 1. Soma Yohana 12:48, 49.
 - 2. Soma Warumi 2:16.
 - 3. Soma Ufunuo 20:11-15.

Hitimisho:

- 1. Je, umekuwa ukizingatia mambo unayohisi kuwa ni ya haki, au wazazi wako wanayodhani kuwa sahihi, au mambo anayokueleza mhubiri wako kuwa sahihi? Je, umechunguza binafsi neno la Mungu uone linasema nini haswa?
- 2. Soma Mathayo 7:21-23. Wengi huishi maisha ya dini, wakidhani kumtumikia Yesu, wasipobaini mapema, watajikuta hawakuwa wakimpendeza Mungu.
- 3. Je, una shauku ya kuona mambo ambayo Biblia inafundisha kuhusu kumpendeza Mungu?

Somo la Tatu
YESU NI MUNGU
KUANGUKA KWA MWANADAMU

Angalia Jedwali Katika Ukurasa Wa 7.

- I. Mstari** **unawakilisha muda.**
- A. Soma Mwanzo 1:1. Muda ulianza na uumbaji.
 - B. **KABLA** mbingu na nchi hazijaumbwa kulikuwa na nini?
 1. Jibu lipo katika Mwanzo 1:1 = Mungu.
 2. Mungu alikuwepo kabla, halafu akiumba dunia yetu.
- II. Fuatilia hoja chini ya kichwa cha habari:** **Baba**
Neno (Yesu)
Roho Mtakatifu
- A. KABLA ya uumbaji kulikuwa na nafsi tatu takatifu.
 - B. Soma Zaburi 90:2. Mungu hana mwanzo wala mwisho!
 - C. Mistari miwili ambayo ukiiweka pamoja inakupatia kweli iliyo muhimu:
 1. Soma Yohana 4:24. Mungu ni Roho.
 2. Soma Luka 24:39. Roho haina mwili na mifupa.
 - D. Soma Wafilipi 2:5-9. Kabla hajaacha mbingu, Neno alikuwa sawa na Mungu Baba.
 - E. Soma Yohana 1:1. “Neno” ndivyo alivyoitwa Yesu KABLA ya kuja duniani.
 1. “Naye Neno alikuwa Mungu.” Hivyo Baba ni Mungu na Neno ni Mungu.
 2. Hatuwezi kuelewa yote kwa ukamilifu kuhusu Mungu.
 3. **Ufafanuzi:** Kwanza fikiri kuhusu wanadamu, tunaweza kuwa na baba, mama, na binti. Huu ni mfano wa nafsi tatu zilizojitenga, lakini zote ni wanadamu. Zinashiriki asili moja.
 4. Baba, Neno, na Roho Mtakatifu, ni nafsi tatu zilizojitenga, lakini zina asili moja. Asili ya Uungu.
 - F. Tumejifunza katika Zaburi 90:2 kwamba Mungu ni wa milele – akiwa hana mwanzo wala mwisho. Kwa kuwa Neno ni Mungu, pia hana mwanzo wala mwisho.
 - G. Soma Yohana 1:14.
 1. Roho ya Neno alikuwa mbinguni pasi na mwili, lakini alikuja chini na “kufanyika mwili.”
 2. Hatuwezi kuionna roho, lakini Neno alipofanyika mwili, aliweza kusikiwa na kuonekana.

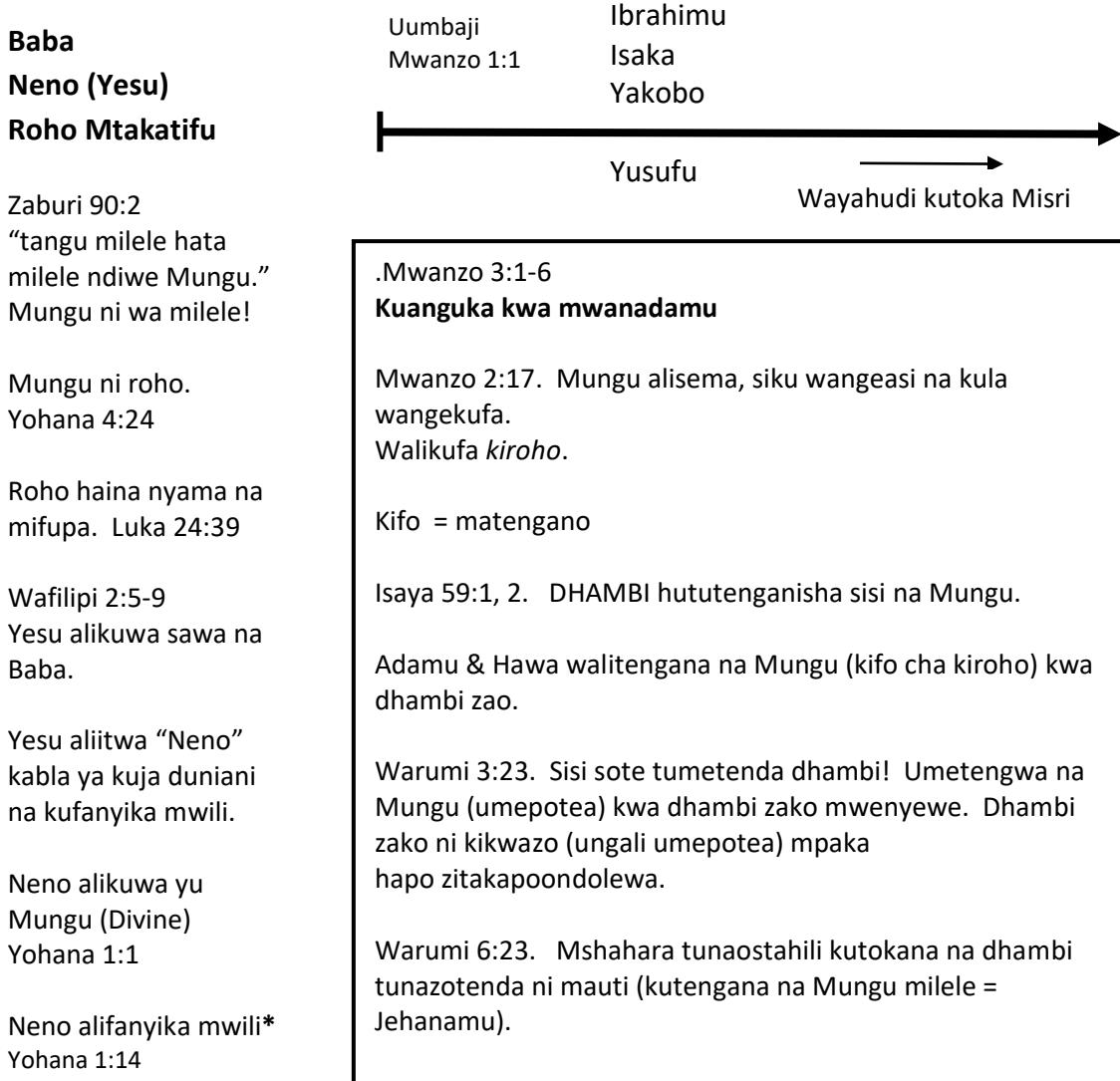
3. Tafuta alama * pembedi kabla ya msalaba katika ukurasa wa 14. Hii inawakilisha muda ambao Yesu alipobebwa na Mariamu. Sasa akiwa na mwili, aliitwa Yesu.
4. Soma Mathayo 1:23. Neno alikuja duniani akafanyika mwili, na hivyo kihalsia akawa “Mungu pamoja nasi.”

III. Fuatilia hoja ndani ya kisanduku katika ukurasa wa 7.

- A. Baada ya uumbaji wa mbingu na nchi Mungu aliwaumba Adamu na Hawa.
- B. Soma Mwanzo 3:1-6.
 1. Hawa, na baadaye Adamu, walikula tunda lililokatazwa.
 2. Kwa kule kula hawakumtii Mungu. Kutokumtii Mungu ni dhambi. Wote walitenda dhambi.
- C. Soma Mwanzo 2:17.
 1. Mungu aliwaonya kwamba kutokutii kungepelekea kifo – siku ambayo wangekula.
 2. Lakini waliendelea kuishi kimwili. Tazama Mwanzo 5:5 Adamu aliishi umri wa miaka 930 wa uhai wake.
 3. Kifo ni Matengano. Kifo = Matengano.
- D. Kuna aina mbili za vifo:
 1. Kifo cha Kimwili = **roho** kutengana na **mwili**.
Soma Yakobo 2:26. Mwili – roho = Kifo.
 2. Kifo cha Kiroho = **mwanadamu** kutengana na **Mungu**.
Soma Isaya 59:2. Mtu ← **Dhambi** → Mungu
- E. Hivyo Adamu na Hawa walikufa kiroho, siku ile waliyotenda dhambi kwa kula tunda lililokatazwa.
- F. Nini kilitokea kwako baada ya kuvuka utoto, kwa mara ya kwanza ulipotenda dhambi?

IV. Tutatoka kipindi cha Adamu na kwenda kipindi cha Ibrahimu.

- A. Baba watatu maarufu ni Ibrahimu, Isaka, na Yakobo.
- B. Jina la **Yakobo** lilibadilishwa na kuwa **Israeli** (Mwanzo 32:28).
 1. Hivyo basi, wana wa Yakobo baadaye waliitwa “wana wa Israeli.”
 2. Mtoto kipenzi wa Yakobo, Yusufu, aliuzwa utumwani.
 3. Hatimaye ukoo wa familia ya Yakobo ulihamia Misri miaka mingi baadaye, wakafanyika watumwa wa Wamisri.
- C. Mungu alimchagua Musa kuwaongoza wana wa Isreali kutoka katika utumwa wa Misri.

Somo la Nne

SHERIA YA MUSA ILIKUWA KWA MUDA TU

Angalia Jedwali Katika Ukurasa Wa 14

-
- I. **Angalia katika jedwali ukurasa 14.**

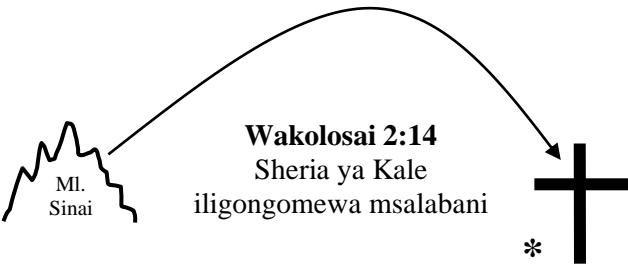
- A. Taifa la Kiyahudi liliondoka Misri na kuja katika Mlima Sinai.
 - B. Hii ilikuwa ni takribani mwaka 1440 K.K.

- II. **Angalia hoja chini ya Sheria ya Musa.**
 - A. Soma Kumbukumbu 5:1-4.
 - 1. Sheria ya Musa ilitolewa kwa Wayahudi siku ile.
 - 2. Sheria ya Musa inajumuisha sio amri 10 pekee bali pia maagizo mengine yote.
 - 3. Soma Waembrania 8:5. Musa alipokea maelekezo ya namna ya kujenga hemu ya kukutania wakati alipokuwa mlimani.
 - B. Hoja mbili muhimu za kujifunza:
 - 1. Sheria ya Musa ilitolewa kwa Wayahudi pekee. Kamwe Agano la Kale halikutolewa kwa ajili ya watu wote.
 - 2. Sheria ya Musa haikuwa amri kumi pekee (angalia Kutoka 20).
 - 3. Angalia kitabu cha Mambo ya Walawi kwa maagizo mengine katika Sheria ya Musa.
 - C. Mifano kutoka Sheria ya Kiyahudi:
 - 1. Siku ya ibada: Sabato. Jumamosi – Kutoka 20:8.
 - 2. Dhabihu za Wanyama - Walawi 9.
 - 3. Vyombo vya muziki - Zaburi 150.

III. **Angalia hoja chini ya Onyo:**

- A. Soma Kumbukumbu 4:2 na 12:32.
 - 1. Sheria haikutakiwa kubadilishwa.
 - 2. Haikuruhusiwa kuongeza wala kupunguza.
- B. Soma Walawi 10:1,2.
 - 1. Makuhani hawa wawili hawakufuata maelekezo ya Mungu kwa usahihi.
 - 2. Mungu alikuwa amewaambia jinsi ya kuabudu.

IV. Angalia juu ya jedwali

- A. Sheria ya Kale ilikusudiwa kudumu kwa muda gani?
 - 1. Watu wengi wanafikiri bado tunatakiwa kufuata sheria ya kale leo. Hasa amri 10. Lakini je, hili ni sahihi?
 - 2. Soma Yeremia 31:31-33. Mungu alikusudia kutoa sheria mpya ili iwe mbadala wa sheria ya kale ya Musa.
 - 3. Sheria ya Musa haikukusudiwa kamwe kuwa ya kudumu.
- B. Soma Wakolosai 2:14.
 - 1. Sheria ya Musa "akaigongomea msalabani."
 - 2. Zingatia jedwali lina mstari kuanzia mlimani na kuishia msalabani.
 - 3. Sheria ya kale ilianzia mlima Sinai na iliishia katika msalaba.
- C. Soma Mathayo 5:17.
 - 1. Yesu aliishika sheria kwa ukamilifu – aliitimiliza sheria.
 - 2. Hakuna Myahudi mwengine yejote aliyeweza kuiishika sheria kwa usahihi.

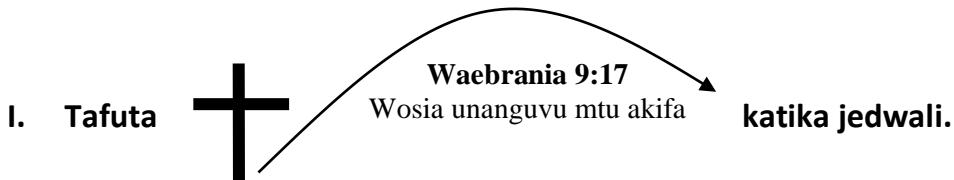
V. Tafuta alama * katika jedwali pembedi kabla ya msalaba.

- A. Huo ndio utimilifu wa kipindi "Neno" alipokuja duniani na kufanyika mwili.
- B. Yesu aliishi kama mwanaume wa kiyahudi, akiishika sheria ya Musa, halafu akafa msalabani.

Somo la Tano

AGANO JIPYA NI SHERIA YA KRISTO LEO

Angalia Jedwali Katika Ukurasa Wa 14

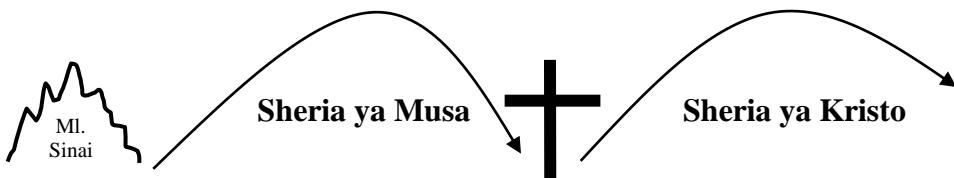

- A. Soma Waebrania 9:17.
1. Bado ni kawaida leo kwa watu kuandaa wosia kabla hawajafa, wosia unatoa mwongozo kwa wanaoishi baada ya kufa kwao.
 2. Katika Biblia yako, kabla ya mwanzo wa kitabu cha Mathayo, tafuta ukurasa wenye kichwa cha habari:

KITABU CHA
AGANO JIPYA
LA
BWANA NA MWOKOZI WETU
YESU KRISTO

- B. Vitabu 27 vya Agano Jipyä ndio wosia wa Yesu.
1. Wosia unakuwa na nguvu **baada** ya aliyeufanya kufa.
 2. Agano Jipyä lilikuwa na nguvu Yesu alipokufa.

II. Zingatia mwisho wa Sheria ya Kale na mwanzo wa Sheria Mpya.

- A. Soma Waebrania 9:15.
1. Yesu ametoa Agano Jipyä. Agano la Kwanza halihitajiki kwa sasa.
 2. Soma Yohana 1:17. Musa alitoa sheria ya kwanza, Yesu ametoa sheria mpya na ya mwisho.
- B. Soma Waebrania 8:13. Hatutakiwi kufuata Sheria ya Kale leo!

III. Angalia hoja chini ya Sheria ya Kristo

- A. Soma Matendo 17:30.
1. Agano Jipyä ni kwa ajili ya watu wote wa kila mahali!
 2. Kumbuka, Sheria ya Kale ilikuwa kwa ajili ya Wayahudi na ilikuwa kwa muda tu.
- B. Soma Wagalatia 6:2. Sheria ya Kristo ni kwa ajili yetu leo.

- C. Mifano kutoka Sheria ya Kristo:
1. Siku ya ibada: Siku ya kwanza ya juma. Jumapili - 1 Wakorintho 16:2.
 2. Kukumbuka dhabihu ya Yesu kila juma.
Chakula cha Bwana – Matendo 20:7.
 3. Kuimba - Waefeso 5:19 na Wakolosai 3:16.

IV. Tofauti kati ya Sheria Mbili:

Sheria ya Musa

Ilitolewa kwa: Wayahudi
 Siku ya ibada: Jumamosi
 Dhabihu za Wanyama
 Vyombo vyta muziki

Sheria ya Kristo

Imetolewa kwa: Watu wote kila mahali
 Siku ya ibada: Jumapili
 Kukumbuka kifo cha Yesu
 Kuimba

V. Angalia hoja chini ya Onyo: chini ya Sheria ya Kristo

- A. Soma 2 Yohana 9. Mtu ye yeyote ambaye hatadumu katika "mafundisho ya Kristo," huyo hana Mungu ndani yake.
- B. Soma Ufunuo 22:18, 19. Hakuna kitu cha kuongezwa wala kupunguzwa katika kitabu cha Ufunuo. Kanuni hii moja inatumika kwa maeneo yote ya Agano Jipya.
- C. Soma Waembrania 7:12-14. Ukuhani na sheria vimebadilishwa!
Zingatia ukimya.
- D. Madhehebu leo yemepuuza maonyo haya na yameongeza matendo mengi ambayo hayajaamriwa katika Agano Jipya.

VI. Angalia chini ya jedwali

Katazo la kuingiza mambo ya kale

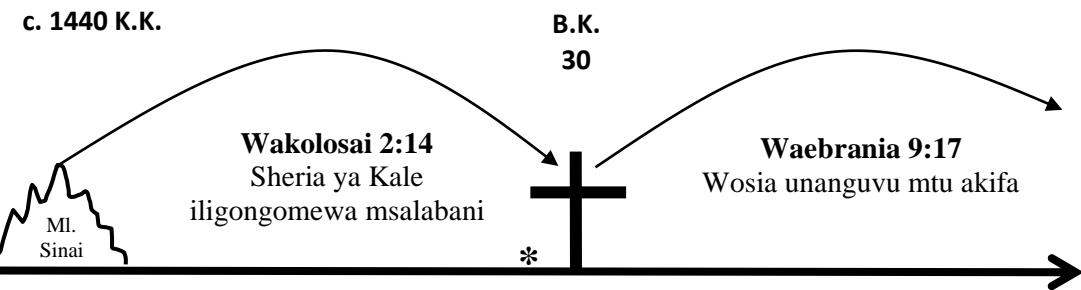
katika sheria mpya. Wagalatia 3:24, 25; 5:1

-
- A. Soma Wagalatia 3:24,25 na 5:1.
 1. Sheria ya Musa ilikua kiongozi, lakini hatupo tena chini ya kiongozi. Hatupo tena chini ya Sheria ya Musa.
 2. Baadhi ya Wakristo wa Kiyahudi walijaribu kurudi tena katika Sheria ya Kale.
 - B. Je, tunaweza chukua kitu kutoka Sheria ya Kale na kukitumia leo?
Angalia mifano katika jedwali ukurasa wa 14.
 1. Siku ya Ibada leo – Jumapili au Jumamosi?
Ni lazima tufuate Sheria ya Kristo – hivyo basi ni Jumapili.

2. Je, leo tutoe dhabihu za wanyama kama sehemu ya ibada? Wengi watasema kwa dhati kabisa “Hapana!” Kwa nini?
 - a. Kwa sababu hatutakiwi kuchukua chochote kutoka Sheria ya Kale na kukiongeza katika Sheria Mpya!
 - b. Yesu alikuwa ndiye dhabihu ya mwisho kwa ajili ya dhambi.
3. Je, leo tupige vyombo vya muziki kama sehemu ya ibada? Jambo la kushangaza ni kwamba madhehebu mengi yanapiga. Kwa nini? Wanasema viro katika Agano la Kale.
 - a. Lakini hatuwezi chukua chochote toka Sheria ya Kale na kukiongeza katika Sheria Mpya!
 - b. Kupiga vyombo vya muziki katika ibada leo ni kuongeza katika Sheria ya Kristo.
 - c. Soma Waefeso 5:19. Wakristo wameamriwa kuimba!
4. Mtu yejote anaye sisisitiza kufanya anachotaka kukifanya ambacho hakipo katika Agano Jipya atapata wakati ngumu *kuheshimu* kile ambacho Bwana Yesu amekiagiza katika Agano lake Jipya.

Wagalatia 3:16, 19. Uzao = Kristo
Sheria ya Kale ilitawala hadi "uzao"
Kristo alipokuja.

Mathayo 28:18-20. Sheria ya
Kristo itatawala hadi mwisho
wa dunia.

Sheria ya Musa

Ilitolewa kwa: Wayahudi
Kumbukumbu 5:1-4

Agano la Kale

Amri Kumi na maagizo yote
Kutoka 20 & Walawi

Siku ya ibada:
Sabato
Jumamosi – Kutoka 20:8

Dhabihu za Wanyama
Walawi 9

Vyombo vyta muziki
Zaburi 150

Onyo:
Kumbukumbu 4:2; 12:32
Uisiongeze wala kupunguza!

Walawi 10:1,2
Walitenda wasichoagizwa!

Katazo la kuingiza mambo ya kale

Sheria ya Kristo

Imetolewa kwa: Watu wote kila
mahali. Matendo 17:30

Agano Jipyä

Wagalatia 6:2 "sheria ya Kristo"
1 Wakorintho 9:21
Vitabu 27 vya Agano Jipyä

Siku ya ibada:
Siku ya kwanza ya juma
Jumapili - 1 Wakorintho 16:2

Kukumbuka dhabihu ya Yesu
kila juma.
Chakula cha Bwana – Matendo 20:7

Kuimba
Waefeso 5:19; Wakolosai 3:16

Onyo:
2 Yohana 9; Ufunuo 22:18,19
Uisiongeze wala kupunguza!

Waebrania 7:12-14
Ukuhani na sheria vimebadilishwa!

katika sheria mpya. Wagalatia 3:24, 25; 5:1

Somo la Sita

WOKOVU NI NDANI YA MWILI MMOJA WA KRISTO PEKEE

Utangulizi:

1. Tatizo la mwanadamu la dhambi:
 - a. "Kwa sababu wote wamefanya dhambi, na kupungukiwa na utukufu wa Mungu" Warumi 3:23.
 - b. "Hakuna mwenye haki hata mmoja" Warumi 3:10.
 - c. "Kila atendaye dhambi, afanya uasi; kwa kuwa dhambi ni uasi" 1 Yohana 3:4.
2. Tumejifunza tayari kuwa Agano Jipya ni sheria ya Mungu kwa watu wote.
 - a. Ujinga si sababu inayokubalika mbele za Mungu. Soma Matendo 17:30.
 - b. Dhambi zako zimekutenga na Mungu. Soma Isaya 59:2.
 - c. Wanadamu wanajitahidi kubuni njia mbadala tofauti za "kuokolewa" – Agano Jipya linatoa njia moja tu.

I. Yesu Alijenga Kanisa Moja Tu

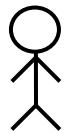
- A. Soma Yohana 17:20, 21. Yesu aliomba kwamba wote wanaomwamini wawe "kitu kimoja," ili kwamba wapatane. Madhehebu (makanisa ya wanadamu) ni kinyume na matakwa ya Yesu.
- B. Soma Mathayo 16:18.
 1. Yesu aliahidi kujenga kanisa lake ("kanisa langu").
 - a. Linamiliikiwa na yeye. Kanisa la Kristo.
 - b. Angelijenga moja tu ("kanisa" wala si makanisa).
 2. Yesu ndiye msingi. Soma 1 Wakorintho 3:11.
- C. Kanisa limeitwa pia mwili.
 1. Soma Wakolosai 1:18. Kama kichwa kilivyo na mwili mmoja, ndivyo Kristo alivyo kichwa cha mwili mmoja wa kiroho, kanisa.
 2. Soma Waefeso 1:22,23.
 - a. "...kanisa; ambalo ndilo mwili wake..." kanisa = mwili
 - b. Soma Waefeso 4:4. "Mwili mmoja..."
 - c. Kanisa ndio mwili wake mmoja, kuna kanisa moja!

II. Yesu Ni Mwokozi Wa Mwili Wake – Kanisa

- A. Soma Waefeso 5:23.
 1. Kama mtu anavyopaswa kuwa na mke mmoja (1 Wakorintho 7:2), hivyo ndivyo Kristo alivyo na kanisa moja.
 2. Yesu ni Mwokozi wa mwili wake tu, kanisa.
 3. Yesu hajawahi kuahidi kuokoa vikundi vyote vya dini – hapakuwa na makanisa ya wanadamu karne ya kwanza.

4. Soma Wakolosai 1:18.

Yesu = Kichwa

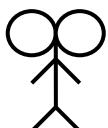

Kanisa = Mwili

Biblia – “Naye ndiye kichwa cha mwili, yaani,
cha kanisa”

B. Kanisa la Katoliki lina vichwa viwili: Petro kichwa duniani, na Yesu
anayedaiwa kuwa kichwa mbinguni.

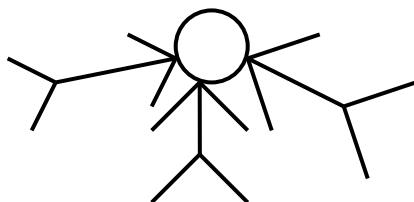
Vichwa viwili si sahihi.

Kanisa lilijengwa juu ya Yesu,
wala si juu ya Petro.

Soma 1 Wakorintho 3:11.

C. Madhehebu ni miili tofauti inayodai kuwa Yesu ni kichwa.

Miili mingi na kichwa kimoja si sahihi.

Yesu ana mwili mmoja tu.

Soma 1 Wakorintho 12:13.

Somo la Saba

VIPI JUU YA MAKANISA MENGINE?

Utangulizi:

1. Leo kuna makundi mengi ya dini yenye imani tofauti tofauti.
2. Tunawezaje kuchekecha? Je, lazima tujifunze kila moja – moja baada ya lingine?
3. Twaweza kuiendea Biblia moja kwa moja na kujifunza ukweli.

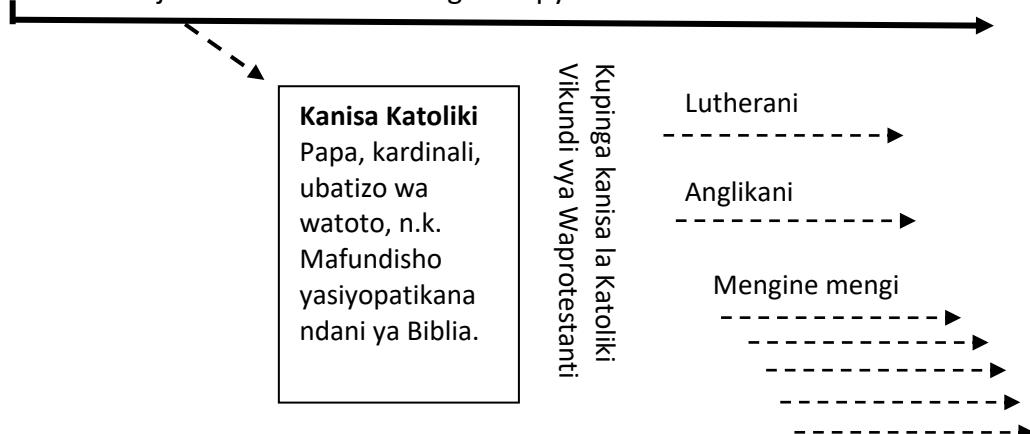
I. Mitazamo aina mbili juu ya migawanyiko na tofauti za kidini:

- A. Mtazamo wa mwanadamu (Tahadhari: Hili linaonekana kuwa jema, lakini hili ni upotofu).
 1. "Sisi sote hutofautiana tuyapendayo na tusiyopenda."
 2. "Kuwepo na makanisa mengi huwapa watu hiari ya kuchagua. Wanaweza kuchagua kanisa wanadoliona bora kwao."
- B. Mtazamo wa Mungu.
 1. Soma 1 Wakorintho 1:10. Mafundisho yanayokinanza ni kinyume na mapenzi ya Mungu.
 2. Kipindi cha mitume, wengine walianza kuwafuata wanadamu na kugawanyika. Soma 1 Wakorintho 1:11, 12. Walianza kijiita kwa majina ya wanadamu. Paulo alikemea migawanyiko hiyo.
 3. Soma 1 Wakorintho 1:13. Kwa kuwa hakuna mtu aliyesulubiwa kwa ajili yetu, hatupaswi kumfuata mwanadamu.
 4. Soma Luka 6:46. Haitoshi kukiri pekee kumfuata Kristo.

II. Kanisa moja la Biblia na ujio wa makanisa ya uongo.

- A. Kanisa lilianza Yerusalem na Bwana akawazidisha waliookolewa katika kanisa lake. Soma Matendo 2:47.
- B. Mungu alitabiri kwamba wengine wangeiacha imani.
Soma 1 Timotheo 4:1-5.

Kanisa moja la Biblia – hufuata Agano Jipyta tu

- C. Soma Mathayo 7:21-23. Watu katika makanisa yaliyobuniwa na wanadamu wanafanya mambo “kwa jina la Yesu.” Wanadhani kumpendeza Yesu. Lakini siku ya hukumu, Yesu atasema: “Sikuwajua ninyi kamwe; ondokeni kwangu.”

III. Kanuni ya mbegu

- A. Tukipanda mbegu aina moja (mafundisho) leo, tutapata matunda aina moja. Luka 8:11. “Mbegu ni neno la Mungu.”
- B. Kama tukipanda mbegu ya mahindi, yataota mahindi. Agano Jipyä ni mfano wa mbegu na huzaa Wakristo.
- C. Waliookolewa wanaitwa Wakristo, Matendo 11:26.
- D. Tunaweza kupanda (fundisha) mbegu ile ile ambayo Paulo alipanda. Soma 1 Wakorintho 3:6.

Hitimisho:

- 1. Madhehebu kila moja lina imani yake mahususi. Mara nyingi wana kitabu au makala maalum ambayo hubainisha imani yao – mwongozo, katekisimu, miongozo ya imani, n.k.
- 2. Soma Matendo 20:28. Yesu alinunua kanisa kwa damu yake mwenyewe.
- 3. Je, unapenda kujua jinsi ya kuingia katika mwili mmoja wa Kristo – kanisa lake?

Somo la Nane

HATUA ZA KUMWENDEA KRISTO

Tafadhalni Andika Majibu Yako Binafsi:

- 1) Je, umeokolewa toka katika dhambi zako? *Ndiyo Hapana*
- 2) Ni jinsi gani uliokolewa? *Elezza kwa ufupi*

- 3) Je, umewahi kubatizwa? *Ndiyo Hapana*
- 4) Je, uliokoka kabla au baada ya kubatizwa? *Kabla Baada*
- 5) Ubatizo wako ulikuwa: *kunyunyizwa kumwagiwa kuzamishwa*
- 6) Wewe ni mshiriki wa kanisa lipi au dini gani?

Utangulizi:

1. Soma Warumi 8:1. Hakuna hukumu kwao walio “katika Kristo.”
 - a. Watu wote walio nje ya Kristo wamepotea – watahukumiwa.
 - b. Ebu na turuhusu Agano Jipya litufundishe jinsi ya kuingia ndani ya Kristo - mahali pa wokovu.
2. Kama tulivyojifunza somo lililopita, kanisa ni mwili wa Kristo.
 - a. Soma 1 Wakorintho 12:27. Waliookolewa ni washiriki wanaounda mwili huo.
 - b. Ni namna gani mtu anafanyika mshiriki wa kanisa?

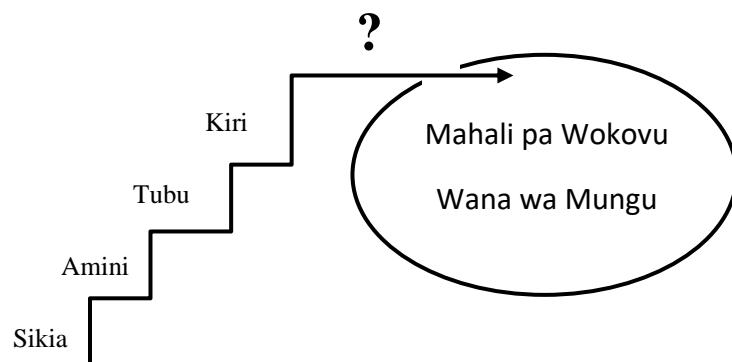
I. Safari Kuelekea Wokovuni

- A. Kusikia na kujifunza.
 1. Soma Yohana 6:45.
 2. Soma Warumi 10:17. Kusikia maneno ya Mungu huleta imani.
- B. Imani.
 1. Soma Waembrania 11:6.
 2. Soma Matendo 15:7.
 3. Soma Yakobo 2:17,19,24. Imani peke yake haitoshi.
- C. Toba (Badiliko la akili liletalo mabadiliko katika matendo – kugeuka toka maovuni na kuiendeua njia ya Mungu).
 1. Lazima ukubali kwa unyenyekevu kuwa umetenda dhambi na kutengwa na Mungu kwa dhambi zako, Isaya 59:1,2.
 2. Soma Matendo 17:30,31.
 3. Soma 2 Wakorintho 7:9,10. Toba ni zaidi ya kusikitika tu.

4. Mifano:
- Kama mtu ana mke zaidi ya mmoja, anapaswa kutubu, na kubaki na mke wake wa kwanza. Soma 1 Wakorintho 7:2.
 - Kama mtu alimtaliki mwenzi wake, lakini si kwa uasherati, na kuoa/olewa na mwininge, hawezi kuishi na mwenzi huyo wa sasa asiye halali. Soma Mathayo 5:32 na 19:9.

D. Kukiri.

- Soma Warumi 10:9, 10. Yesu lazima awe Mwalimu; Bwana wa maisha yako.
- Soma Mathayo 10:32,33. Yesu hatatukiri ikiwa hatutamkiri.

Somo la Tisa

HATUA ZA KUINGIA KATIKA KRISTO

I. Mlango wa kuingia ulimwengu wa waliookoka

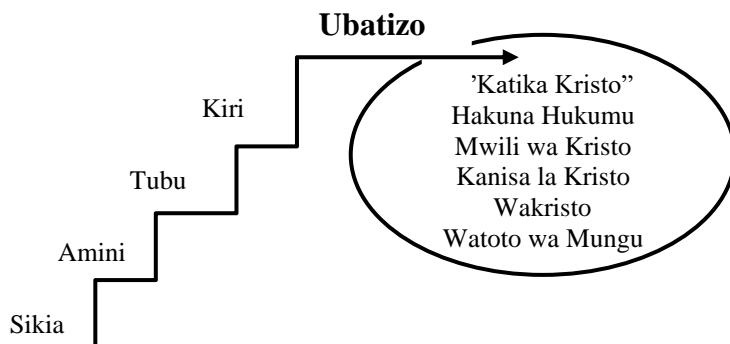
- A. Elewa kwamba katika somo lililopita hatua zile zinatusogeza karibu na wokovu.
 1. Walakini hakuna hatua hata moja kati ya hizo inayoondoa dhambi zetu.
 2. Je, umewahi kufanya mojawapo ya hayo hapo juu na kudhani kuwa umeokoka?
- B. Baadhi ya mambo ya uongo pengine uliyowahi kufundishwa:
 1. Watu wengine wameambiwa “ukishamwamini Yesu tu unakuwa umeokoka!” Hayo hayapatikani katika Agano Jipyा.
 2. Wengine wameambiwa sala ya toba. Jambo kama vile: “Ee Yesu, njoo moyoni mwangu na kuniokoa!” Hakuna sala kama hiyo katika Biblia.
- C. Je, unaamini kuwa Yesu ni Mwana wa Mungu? Je, utaziacha dhambi maishani mwako na kutii mafundisho rahisi ya Mungu ili uweze kuokolewa?
Ndiyo Hapana

II. Biblia inabainisha wazi hatua moja inayomwingiza mtu katika Kristo.

Ni jambo moja linaloondoa kikwazo cha dhambi.

- A. Mistari mingi inabainisha hatua hiyo moja.
 1. Soma Wagalatia 3:26,27. Paulo alijaandikia hao Wagalatia. Walifanyika kuwa “watoto wa Mungu” (mst. 26) kwa “kubatizwa katika Kristo” (mst. 27).
 2. Soma Matendo 2:37,38.
 - a. Wayahudi walisikia neno na wakataka kujua mambo gani ya kufanya.
 - b. Walipaswa kutubu na kubatizwa ili wapate msamaha wa dhambi zao.
 3. Soma Matendo 22:16. Ubatizo ni kwa ajili ya kuoshwa dhambi (kuondoa kikwazo cha dhambi).
 - a. Haiwezekani kuokolewa kabla ya ubatizo kwa sababu ubatizo huondoaa dhambi.
 - b. Je, ulidhania umeokolewa kabla au bila ubatizo?
Angalia majibu uliyotoa.
- B. Ubatizo.
 1. Ubatizo wa kweli ni maziko majini. Soma Warumi 6:3,4.
 - a. Ikiwa mtu amekufa, je, mwili wake ungeulaza ardhini na *kumwaga* au *kunyunyizia* mavumbi juu yake na kudai kuwa hayo ni maziko?
 - b. *Kumwaga* au *kunyunyizia* maji juu ya mtu si maziko majini. Hayo ni mambo yaliyobuniwa na wanadamu baada ya Biblia kuandikwa.
 2. Ubatizo wa kweli ni kwao waliopevuka akili.
 - a. Hakuna mfano katika Biblia “ubatizo wa watoto.” Hayo ni mafundisho potofu kutoka kwa wanadamu.

- b. Watoto hawarithi dhambi ya Adamu kutoka kwa wazazi. Soma Ezekieli 18:20. Kama ulinyunyizwa ukiwa mtoto haukunufaika na lolote. Kama mtoto ulikuwa safi.
- c. Ulipopevuka, ilitenda dhambi na ukapotea – ilitengwa na Mungu kwa dhambi zako mwenyewe.

Hitimisho:

1. Angalia majibu uliyotoa mwanzoni mwa somo hili. Linganisha na jinsi Biblia inavyofundisha.
 - a. Soma 1 Petro 1:22.
 - b. Wokovu ni kuitii kweli pekee. Pengine wewe ni mmoja wa wengi waliofunzwa upotofu.
2. Soma Yohana 8:32. Ukweli pekee ndio unaweza kutuweka huru. Kama ulifundishwa kimakosa, sharti utii kweli ili upate msamaha.
3. Soma Matendo 2:47. Bwana huwazidisha waliookoka katika kanisa lake.

Somo la Kumi

KUHESABU GHARAMA

Utangulizi:

1. Soma Luka 14:25-33.
 - a. Kabla ya kujenga mnara ni lazima mtu "kwanza ahesabu gharama."
 - b. Kabla ya kuwa Mkristo, ni sharti mtu kwanza afikirie kwa makini mambo yapasayo.
2. Soma Matendo 26:28,29 na 2 Wakorintho 5:11. Tunawasihi watu kutii injili.
3. Lazima tuwaeleze watu mtazamo sawia kati ya baraka na changamoto zinazomkabili Mkristo.
 - a. Baraka ni njema ajabu kwao walio katika Kristo. Soma Waefeso 1:3.
 - b. Kadhalika kuna majukumu na changamoto zinazowakabili.
4. Soma Luka 9:57-62. Bwana wetu aliwabainishia wazi hao ambao wangemfuata, kuwa ingehitajika bidii hasa.
5. Soma 2 Petro 2:20-22.
6. Soma Luka 8:4-14. Ungependa kuwa udongo upi?
7. Na tuone baadhi ya mambo yanayotakiwa kwa kila Mkristo:

I. Kujikana Mwenyewe

- A. Soma Luka 9:23.
- B. Soma 1 Wakorintho 6:19,20. Wakristo wanamilikiwa na Kristo.
- C. Soma Mathayo 22:37,38.
- D. Soma Warumi 10:9,10. Yesu ni lazima awe Bwana wako (Kiongozi). Je, utatenda anayofundisha na wala si matakwa yako binafsi?

II. Huenda Gharama Ikawa Usipate Fadhila Za Familia Na Marafiki

- A. Soma Luka 14:26.
- B. Soma Mathayo 10:34-39.
 1. Je, uko tayari kumfuata Kristo hata kama baba, mama, mke, au marafiki hawataafiki?
 2. Ni lazima uchague kumtanguliza Kristo. Soma Wagalatia 1:10.
- C. Soma Luka 6:26.
 1. Hautaweza kumpendeza kila mtu.
 2. Wengine utawaudhi ukijizatiti kwa Kristo na kumtanguliza daima. Soma Mathayo 6:33.

- D. Soma Marko 10:29,30.
1. Ikiwa ndoa yako ya sasa si sahihi kulingana na mapenzi ya Mungu, ni lazima isitishwe. Soma 1 Wakorintho 6:9-11.
 2. Soma Matendo 2:38. Toba (kusitisha dhambi) lazima itangulie kabla ya ubatizo. Ndoa isiyo halali ni uasherati.
 3. Soma Mathayo 19:9. Mtu pekee anayeweza kutaliki na kuoa/olewa tena ni yeye asiye na hatia ambaye mwenzi wake amekuwa si mwaminifu.
 4. Soma Warumi 7:2,3.
- E. Soma 1 Wakorintho 15:33. Lazima ujiepushe na urafiki mwingine wa nyuma.

Somo la Kumi na Moja

JE, UKO TAYARI KUJITOA KWA AJILI YA KRISTO?

I. Kujitoa Kwa Ibada

- A. Soma Yohana 4:24. Ibada lazima iwe katika roho (fikra sahihi) na kweli (njia sahihi – kupitia mafunzo ya Mungu katika Agano Jipya).
 - 1. Soma Wakolosai 3:17. Ni lazima tufanye kila jambo “katika jina la Bwana Yesu.”
 - 2. Hatupaswi kuabudu vyovyote vile tutakavyo, bali jinsi Mungu alivyoamuru katika Agano Jipya.
- B. Kusanyika pamoja na kanisa la hapo mtaani kila Jumapili.
 - 1. Soma 1 Wakorintho 16:2. Neno la Kiyunani asilia hapa vema lingetafsiriwa “Siku ya kwanza ya kila juma...”
 - 2. Soma Waebrania 10:23-25. Wakristo wameagizwa wasikose kukusanyika pamoja.
 - 3. Je, uko tayari kujizatiti kuabudu pamoja na kanisa la kweli kila Jumapili? Huenda pakawa na umbali kwako kusafiri kila juma. Je, utasafiri kila juma?
- C. Mambo yanayokubalika katika ibada:
 - 1. Chakula cha Bwana – kukumbuka mauti ya Yesu.
 - a. Soma Mathayo 26:26-29.
 - b. Soma Matendo 20:7 na 1 Wakorintho 11:20-29.
 - 2. Kutoa kila juma kadiri ya kufanikiwa.
 - a. Soma 1 Wakorintho 16:1,2.
 - b. Soma 2 Wakorintho 9:6-9.
 - c. Chini ya Sheria ya Kale, zaka (10%) ilitakiwa. Tupo chini ya agano lililo bora sasa. Soma Waebrania 8:6 na Luka 12:48.
 - 3. Kuimba.
 - a. Soma Waefeso 5:19 na Wakolosai 3:16.
 - b. Hatutakiwi kuingiza mambo ya Sheria ya Kale. Kwa mfano kupiga makofi (Zaburi 47:1), au ala (Zaburi 150).
 - 4. Kuhubiri neno.
 - a. Soma Matendo 20:7 na 1 Timotheo 4:13.
 - b. Soma 1 Wakorintho 14:33, 34. Wanawake wamekatazwa kunena katika halaiki.
 - 5. Sala.
 - a. Soma Matendo 2:42 na 1 Wakorintho 14:15.
 - b. Soma 1 Timotheo 2:8. Katika mstari huu neno “wanaume” ni la kipekee, likimaanisha wa kiume. Wanawake wamekatazwa kuongoza sala. Soma 1 Timotheo 2:11, 12.

II. Kujitoa Maisha Na Utumishi

- A. Maisha ya Mkristo ni mithili ya mashindano ya mbio.
 - 1. Soma Waebania 12:1,2.
 - 2. Soma 2 Timotheo 4:6,7. Mashindano ya mbio ya Paulo hayakufikia kilele hadi alipokufa.
- B. Mfano: Ndoa ni suala la kujitoa maisha yote (Warumi 7:2), kwa hiyo ni lazima kuiingia kwa uangalifu mno. Hivyo basi kufanyika Mkristo ni suala la kujitoa maisha na lisichukuliwe kiurahisi.
- C. Soma 1 Petro 4:2, 3. Jinsi gani utatumia “muda wako uliobaki” hapa duniani?
- D. Maisha ya utumishi: Waefeso 2:10; Matendo 8:4; Yohana 15:1-5.

Hitimisho:

- 1. Soma 1 Timotheo 4:8. Thawabu ni bora zaidi ukilinganisha na gharama iwayo yote ile! Je, utamtii Mungu?
- 2. Je, kuna watu katika maisha yako ambao watakuzia wewe? Je, utachagua nini?
- 3. Je, uko tayari kuachana na dini zote za wanadamu, kusitisha njia zote za dhambi, na kutii Agano Jipy?
- 4. Je, uko tayari kubatizwa kwa ajili ya msamaha wa dhambi na kuanza kuabudu pamoja na kanisa la Kristo?

Imeandaliwa na: George Jensen
Imetafsiriwa na: Charles Mwakalonge
Tanzania, East Africa
2021 Edition

Original African Edition
Imeandaliwa na: George Jensen
Imetafsiriwa na: Chris Mwakabanje
Tanzania, East Africa 2007